

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 326/2016-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. apríla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti ITALSLOVA, spol. s r. o., Železničná 17, Palárikovo, zastúpenej advokátkou JUDr. Elenou Ľalíkovou, Podbrezovská 34, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd práv, ako aj porušenie čl. 1 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžf 107/2013 a jeho rozsudkom z 1. apríla 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti ITALSLOVA, spol. s r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. júla 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti ITALSLOVA, spol. s r. o., Železničná 17, Palárikovo (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Elenou Ľalíkovou, Podbrezovská 34, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), ako aj porušenie čl. 1 ods. 1 a 2 ústavy postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžf 107/2013 a jeho rozsudkom z 1. apríla 2014.

Právna zástupkyňa sťažovateľky doplnila sťažnosť podaním doručeným ústavnému súdu 14. júla 2014 o „ďalšiu argumentáciu vymedzeného predmetu v jej petite“.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou podanou Krajskému súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky [právny nástupca Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky, pozn. (ďalej len „finančné riaditeľstvo“)] č. I/224/9444-91290/2011/992117-r z 13. septembra 2011, ktorým potvrdilo dodatočný platobný výmer Daňového úradu Nové Zámky (ďalej len „daňový úrad“ alebo „správca dane“) č. 631/230/71742/10/Ša z 29. decembra 2010, ktorým bol sťažovateľke vyrubený rozdiel dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie september 2009 v sume 73 792,10 €. Krajský súd žalobu sťažovateľky rozsudkom sp. zn. 11 S 194/2011 z 30. októbra 2012 zamietol. Proti označenému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd ako súd odvolací rozsudkom sp. zn. 3 Sžf 107/2013

z 1. apríla 2014 tak, že odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu sp. zn. 11 S 194/2011 z 30. októbra 2012 potvrdil.

Podľa názoru sťažovateľky najvyšší súd, ktorý odobril závery krajského súdu, dospel k nesprávnym záverom, keď postup a rozhodnutie daňového úradu, ako aj postup a rozhodnutie finančného riaditeľstva (ktorým bola sťažovateľke dorubená DPH za zdaňovacie obdobie september 2009) považoval za správne a zákonné.

Sťažovateľka formuluje v sťažnosti výhrady proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu, ktoré možno zhrnúť takto:

1. Najvyšší súd podľa sťažovateľky schválil postup správcu dane uvažujúci na ňu neprimerané dôkazné bremeno, keďže podľa nej uvalenie dôkazného bremena v daňovom konaní výlučne na daňový subjekt nemá oporu v zákone. Sťažovateľka namieta hodnotenie dôkazov a nedostatočne zistený skutkový stav správcom dane v otázke preukazovania vykonania búracích a likvidačných prác priemyselnej haly v Nitre spoločnosťou SLOVITALY, spol. s r. o. V tejto súvislosti sťažovateľka poukazuje na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžf 1/2011 z 15. marca 2011, v ktorom otázka dôkazného bremena bola posúdená odlišne ako v napadnutom rozsudku predovšetkým preto, že „... nemožno vyvodit' dôkazné bremeno daňovníka /sťažovateľa/ na právne vzťahy, týkajúce sa jeho dodávateľa a subdodávateľov, takže tento daňový subjekt v tomto smere nemôže ani znášať dôkaznú náhzu... Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu v otázke vyčerpania dôkazného bremena... pre uplatnenie odpočtu DPH, za rovnakej skutkovej situácie, pokiaľ ju konajúci súd vôbec neodôvodnil, je ústavne neudržateľná a porušuje okrem iného aj princíp rovnosti, zakotvený v čl. 47 ods. 3 ústavy...“ (ďalej len „prvá námietka“).

2. Sťažovateľka, sumarizujúc predchádzajúcu argumentáciu, namieta, že „... najvyšší súd pri rozhodovaní porušil zásadu deformácie dôkazov, či dôkazného bremena, keď na sťažovateľa uvalil excesívne dôkazné bremeno, ktoré sa ním splniť nedalo...“

V záujme ustálenia správneho výkladu smernice 2006/112, mal NS SR podľa § 109 ods. 1 písm. c/ OSP prerušiť konanie a sám požiadať SD EÚ o rozhodnutie o predbežných otázkach v zmysle čl. 267 ZFEÚ, a to napr.

/i/ či sa má čl. 178 písm. a/ smernice vykladať tak, že je súladný so smernicou taký postup, v rámci ktorého št. orgány napriek tomu, že zdaniteľná osoba má faktúru vyhotovenú v súlade s čl. 220 až 236 a 238 až 240, odmietnu právo tejto osobe na odpočítanie dane, ak tretie osoby, na ktoré nemá zdaniteľná osoba žiaden vplyv, neposkytnú št. orgánom súčinnosť v požadovanom rozsahu, alebo

/ii/ má čl. 178 písm. a/ smernice sa rovnako vykladať aj v prípade neunesenia dôkazného bremena ku kauze zdaniteľného plnenia, či

/iii/ uvedený čl. 178 písm. a/ smernice ako predpoklad pre uskutočnenie odpočtu DPH vyžaduje aj preukázanie úplnej štruktúry obchodného vzťahu tvoriaceho predmet tejto faktúry, a to vrátane svedeckých výpovedí tretích osôb, na ktoré nemá zdaniteľná osoba žiaden vplyv?

Ak tak najvyšší súd neurobil zaťažil svoje konanie porušením čl. 1 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, pretože nerešpektoval medzinárodnoprávny záväzok rešpektovať únijské právo, keď o otázke tohto práva rozhodol sám, a to svojvoľne či arbitrárne.“ (ďalej len „druhá námietka“).

3. Najvyšší súd sa podľa sťažovateľky nepreskúmateľným spôsobom vysporiadal s jej námietkou týkajúcou sa účelovej zmeny konajúceho senátu, keď „*neuviedol, ktorý zo sudcov pôvodného senátu mal byť dlhodobo chorý, aký čas táto prekážka trvala a pod...*“ (ďalej len „tretia námietka“).

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo ITALSLOVA, spol. s r. o. Palárikovo, garantované čl. 1 ods. 1, 2, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 a čl. 1 ods. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru, postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu SR z 1. apríla 2014, sp. zn. 3 Sžf 107/2013, porušené bolo.

2. Rozsudok najvyššieho súdu zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. ITALSLOVA, spol. s r. o. priznáva náhradu trov konania v sume 340,88 EUR, ktorú vyplatí Najvyšší súd SR do 1 mesiaca k rukám JUDr. Eleny Lalíkovej.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj porušenia čl. 1 ods. 1 a 2 ústavy postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžf 107/2013 a jeho rozsudkom z 1. apríla 2014.

Predmetom súdneho prieskumu v rámci správneho súdnictva, proti ktorému sťažnosť sťažovateľky smeruje, bolo rozhodnutie žalovaného správneho orgánu č. I/224/9444-91290/2011/992117-r z 13. septembra 2011, ktorým finančné riaditeľstvo

potvrdilo dodatočný platobný výmer daňového úradu č. 631/230/71742/10/Ša z 29. decembra 2010, ktorým správca dane vyrubil sťažovateľke rozdiel dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie september 2009 v sume 73 792,10 € z dôvodu porušenia § 49 ods. 1 a 2 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

1. K namietanému porušeniu základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžf 107/2013 a jeho rozsudkom z 1. apríla 2014

V súvislosti s namietaným porušením základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd v okolnostiach posudzovaného prípadu zdôrazňuje, že argumentácia sťažovateľky smerujúca proti porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2

ústavy je prepojená aj vo vzťahu k potenciálnemu porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže základné právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi je v ňom implikované. Zároveň základné právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi nachádza spoločného menovateľa v ústavou požadovanej kvalite súdnej ochrany zastrešovanej čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého obsah tvorí základné právo na súdnu ochranu. Ústavný súd preto primárne pristúpil k preskúmaniu námietok sťažovateľky týkajúcich sa namietaného porušenia základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi.

Vychádzajúc z argumentácie sťažovateľky popísanej v časti I tohto uznesenia, sa ústavný súd pri predbežnom prerokovaní najprv sústredil na posúdenie jej námietky, podľa ktorej napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu vydaným v konaní o odvolaní sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 11 S 194/2011 z 30. októbra 2012 vo veci preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia finančného riaditeľstva č. I/224/9444-91290/2011/992117-r z 13. septembra 2011 malo dôjsť k porušeniu jej základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi garantovaného čl. 48 ods. 1 ústavy.

Východiskom argumentácie sťažovateľky je námietka, že *„ak v novovytvorenom senáte boli už dvaja noví sudcovia J. B. a V.T. namiesto M. M. a E. N, vo veci sťažovateľa konal nový senát krajského súdu, ktorého zloženie nezodpovedalo požiadavkám kladeným zákonom na zákonných sudcov... preto najvyšší súd už z tohto dôvodu mal napadnuté rozhodnutie zrušiť... a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie...“*.

Vo vzťahu k tejto námietke sťažovateľky týkajúcej sa *„účelovej zmeny“* konajúceho senátu krajského súdu najvyšší súd v napadnutom rozsudku najmä uviedol:

„V prvom rade je potrebné uviesť, že jedným z odvolacích dôvodov bola námietka žalobcu týkajúca sa nesprávneho obsadenia súdu (senátu krajského súdu), ktorý vo veci rozhodol. Preto sa najvyšší súd primárne zaoberal touto námietkou a po doplnení stanovísk dospel k záveru, že nie je dôvodná.

V čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky je uvedené, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

Podľa § 16 ods. 1 a 2 zákona č. 757/2004 Z. z. senát krajského súdu sa skladá z troch sudcov, z ktorých jeden je predsedom. Predseda senátu riadi a organizuje činnosť senátu. Ak má v senáte viac sudcov funkciu predsedu senátu určí predsedu senátu, ktorý riadi a organizuje činnosť senátu rozvrh práce. Každý predseda senátu má právo predsedat' senátu vo veci, ktorá mu bola pridelená ako spravodajcovi.

Z písomného stanoviska predsedu senátu a schváleného rozvrhu práce Krajského súdu v Nitre na rok 2012 v znení dodatku č. 18 (č. k.: Spr 1202-12 - ÚZ) si najvyšší súd overil dôvodnosť zmeny v zložení senátu a zastupovania počas neprítomnosti predsedu senátu a členov senátu a dospel k záveru, že k zmenám v obsadení senátu došlo z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti a v súlade s rozvrhom práce. Z uvedeného odvolací súd zistil, že žalobca postupom súdu nebol odňatý svojmu zákonnému sudcovi a neboli porušené jeho ústavné a zákonné práva na prejednanie veci pred nezávislým súdom.“

Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) zákonným sudcom je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte.

Podľa § 3 ods. 4 zákona o súdoch zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

Podľa § 50 ods. 1 zákona o súdoch na účely tohto zákona sa rozvrhom práce rozumie akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok.

Vychádzajúc z uvedených právnych noriem, argumentácie sťažovateľky, odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu v dotknutej časti, ako aj z obsahu vyžiadaného spisu krajského súdu sp. zn. 11 S 194/2011, ústavný súd zistil tieto podstatné skutočnosti

relevantné pre posúdenie námietky sťažovateľky o porušení jej základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy:

Najvyšší súd v právnej veci sťažovateľky proti finančnému riaditeľstvu (žalovanému) o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. I/224/9444-91290/2011/992117-r z 13. septembra 2011 a odvolaní sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 11 S 194/2011 z 30. októbra 2012 vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 3 Sžf 13/2013 prípisom z 9. apríla 2013 vrátil spis krajskému súdu bez rozhodnutia o odvolaní. Najvyšší súd z obsahu spisu zistil, že „vec, ktorá napadla na Krajský súd v Nitre dňa 09. 12. 2011 bola pridelená sp. zn. 11S 194/2011 a na rozhodnutie bola pridelená sudcovi tohto súdu (odd) 11S (potvrdenie z 09. 12. 2011 č. l. 17).

Na č. l. 72 súdneho spisu je záznam predsedníčky senátu JUDr. Marty Molnárovej zo dňa 01. 12. 2012, z ktorého vyplýva, že z dôvodu dlhotrvajúcej práceneschopnosti (od 03. 11. 2011) referujúcej členky senátu JUDr. Dariny Vargovej vec prideliuje na vybavenie určenej zastupujúcej členke senátu JUDr. Dane Kálnayovej ako sudkyňi spravodajkyňi podľa Rozvrhu práce Krajského súdu v Nitre.

Po vykonaní prvotných úkonov bol vo veci vytýčený termín pojednávania na deň 11. 09. 2012 v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marty Molnárovej a členov senátu JUDr. Dany Kálnayovej a Mgr. Erika Németha. Po vypočutí účastníkov bolo pojednávanie odročené na deň 30. októbra 2012 z dôvodu oboznámenia sa s rozsudkom SD EÚ č. C-80/11 a č. C-142/11.

Na odročenom pojednávaní dňa 30. 10. 2012 vec prejednával senát v zložení: predseda senátu JUDr. Ján Bzdúšek, členovia senátu JUDr. Dana Kálnayová a JUDr. Viola Takáčová, PhD.

Keďže v súdnom spise nie je žiaden záznam, z ktorého by bol zrejmy dôvod zmeny v zložení senátu (úradný záznam, opatrenie predsedu súdu, rozvrh práce) vraciame Vám spis bez rozhodnutia o odvolaní za tým účelom, aby uvedená skutočnosť bola vysvetlená a objasnená s pripojeným opatrením o zmene v súlade s rozvrhom práce.

Úlohou krajského súdu bude uvedený nedostatok odstrániť a vec s novou predkladacou správou predložiť Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o odvolaní.“.

Ústavný súd ďalej zistil, že súčasťou novej predkladacej správy (o odvolaní sťažovateľky) krajského súdu z 21. augusta 2013 v intenciách záverov najvyššieho súdu bola okrem iného aj relevantná časť rozvrhu práce krajského súdu na rok 2012 v znení dodatku č. 18 a vyjadrenie predsedu senátu JUDr. Jána Bzdúška, ktorý personálne obsadenie senátu v posudzovanej veci odôvodnil takto:

„Podľa Rozvrhu práce Krajského súdu v Nitre na rok 2012 senát 11S pozostáva z predsedu senátu JUDr. Marty Molnárovej a členov senátu JUDr. Dany Kálnayovej a JUDr. Dariny Vargovej. Podľa pridelenia veci na č. l. 72 z dôvodu dlhotrvajúcej práceneschopnosti referujúcej členky senátu od 03. 11. 2011 JUDr. Vargovej bola táto vec pridelená členke senátu JUDr. Dane Kálnayovej.

Podľa pripojenej príslušnej časti Rozvrhu práce Krajského súdu na rok 2012 počas neprítomnosti predsedníčky senátu 11S JUDr. Marty Molnárovej ju ako prvý v poradí zastupuje JUDr. Ján Bzdúšek a JUDr. Darinu Vargovú zastupuje JUDr. Viola Takáčová, PhD.

Predsedníčka senátu JUDr. Marta Molnárová bola PN od 03. 10. – 26. 11. 2012 a JUDr. Darina Vargová bola dlhodobo PN. Z tohto dôvodu predmetnú vec dňa 30. 10. 2012 prejednal a rozhodol senát v zložení: JUDr. Ján Bzdúšek ako predseda senátu a JUDr. Dana Kálnayová a JUDr. Viola Takáčová, PhD. ako členovia senátu.“

V nadväznosti na už uvedené ústavný súd podčiarkuje, že spôsob pridelenia vecí podľa predmetu konania jednotlivým senátom, samosudcom, súdnym úradníkom a notárom je vykonávaný v zmysle § 50 a § 51 zákona o súdoch v súlade s rozvrhom práce príslušného súdu vydaným podľa § 52 zákona o súdoch.

Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach vyslovil, že za zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy zásadne treba považovať toho, kto bol určený na prerokovávanie veci v súlade s rozvrhom práce súdu. Ak však nastanú okolnosti odôvodňujúce presun takto pridelenej veci (resp. agendy) na iného sudcu pre dôvody uvedené v právnom predpise, tak aj sudcov, ktorým boli veci následne pridelené, treba takisto považovať za zákonných sudcov podľa čl. 48 ods. 1 ústavy. Postup predsedu súdu ako orgánu štátnej správy súdov, ktorý je v súlade s ustanoveniami právnym predpisov, nemožno preto bez ďalšieho hodnotiť

ako porušenie základného práva účastníka súdneho konania podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (II. ÚS 87/01, II. ÚS 118/02, III. ÚS 90/02, III. ÚS 295/08, III. ÚS 277/2010).

Súčasťou základného práva na zákonného sudcu je nepochybne aj zásada pridelenia súdnej agendy a určenia členov senátov na základe pravidiel obsiahnutých v rozvrhu práce. Medzi požiadavky kladené na rozvrh práce podľa čl. 48 ods. 1 ústavy patrí tiež predvídateľnosť a transparentnosť obsadenia súdu, resp. senátu vrátane zastupovania vo vzťahu k účastníkom konania.

Zo zákonného vymedzenia zákonného sudcu okrem iného vyplýva aj to, že sa zaň považuje každý člen senátu, ktorý bol rozvrhom práce, prípadne jeho dodatkami pridelený do konkrétneho senátu.

Po oboznámení sa s príslušnými ustanoveniami rozvrhu práce krajského súdu na rok 2012 (v relevantnom znení) ústavný súd konštatuje, že k zmene v zložení senátu krajského súdu vo veci sťažovateľky došlo na základe právnej úpravy regulujúcej organizáciu práce krajského súdu. Takýto postup je zákonný, a teda aj súladný s ústavou (resp. dohovorom). Podľa názoru ústavného súdu zmeny v personálnom obsadení senátu krajského súdu, ktorému bola vec sťažovateľky pridelená, zodpovedajú opísaným zákonným pravidlám, ako aj zárukám vyplývajúcim zo základného práva na zákonného sudcu.

Na základe uvedeného ústavný súd zastáva názor, že namietanými zmenami v zložení príslušného senátu krajského súdu, ktorý v konečnom dôsledku rozhodoval o veci sťažovateľky na prvom stupni, ktoré považoval za zákonné odvolací najvyšší súd, nemohlo dôjsť a ani nedošlo k porušeniu sťažovateľkou označeného základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, a preto v tejto časti odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžf 107/2013 a jeho rozsudkom z 1. apríla 2014

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že námietky uplatnené sťažovateľkou v žalobe o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia finančného riaditeľstva č. I/224/9444-91290/2011/992117-r z 13. septembra 2011, v odvolaní proti rozsudku krajského súdu (sp. zn. 11 S 194/2011 z 30. októbra 2012) a v samotnej sťažnosti adresovanej ústavnému súdu sú v zásade identické, a preto ústavný súd v ďalšom poukazuje na tie časti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, v ktorých sa odvolací súd s týmito námietkami zaoberal, pričom úlohou ústavného súdu bolo posúdiť, či sa najvyšší súd s nimi vysporiadal ústavne akceptovateľným spôsobom.

K prvej námietke najvyšší súd v napadnutom rozsudku uviedol:

«Správca dane, Daňový úrad Nové Zámky vykonal u platiteľa dane z pridanej hodnoty ITALSLOVA, spol. s r. o., Palárikovo daňovú kontrolu, o výsledku ktorej vyhotovil protokol číslo 631/320/62965/10/Ká,Sh zo dňa 15. 11. 2010 a Dodatok k protokolu číslo 631/320/62965/10/Ká,Sh zo dňa 15. 11. 2010, ktoré boli s platiteľom dane z pridanej hodnoty prerokované a doručené mu dňa 21. 12. 2010.

V kontrolovanom zdaňovacom období - september 2009, si platiteľ dane uplatnil odpočítanie dane z prijatej služby, práce na stavbe 002-00 Demolácia priemyselnej haly Nitra (búracie práce) dodanej spoločnosťou SLOVITALY, spol. s r. o., Palárikovo v celkovej hodnote 462.171,55 € (základ dane 388 379,45 € plus DPH 73 792,10 €) na základe faktúry č. 290900021 (ev. č. 360/2009).

Za účelom preverenia búracích prác správca dane vykonal dokazovanie a dožiadaním zistil, že predmetné práce predpokladanému príjemcovi búracích prác Trnavskej stavebnej spoločnosti, a. s. Trnava boli vykonané, uhradené prevodom a pracovali na nich zamestnanci ITALSLOVY, spol. s r. o. Správca dane dožiadaním na Daňový úrad Nitra II zistil, že búracie práce sa uskutočnili. Ďalším dokazovaním - pri ústnom pojednávaní dňa 02. 02. 2010 s konateľom spoločnosti [REDAKOVANÉ]

a [REDACTED] dňa 25. 03. 2010 zistil, že búracie práce sa uskutočnili, ale nie je známe, kto ich v skutočnosti vykonal.

Keďže v priebehu daňovej kontroly nebolo možné preveriť a preukázať dodanie búracích prác u skutočného dodávateľa služby (obchodného partnera spoločnosti SLOVITALY, spol. s r. o.), a preveriť vznik daňovej povinnosti z predmetnej služby, správca dane vyzval daňový subjekt na preukázanie nároku na odpočítanie dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie september 2009 v lehote 15 dní. Daňový subjekt na výzvu reagoval vyjadrením, z ktorého vyplýva, že získanými dôkazmi správca dane jednoznačne dokázal dodanie búracích prác dodávateľom, kontrolovaným daňovým subjektom prostredníctvom subdodávok v súlade so zmluvou o dielo č. 2008/2009 zo dňa 20. 08. 2009, ktoré boli vyfakturované faktúrou č. 29090002 zo dňa 09. 10. 2009 v celkovej sume 462.171,55 € vrátane DPH.

Správca dane vykonané dôkazy vyhodnotil osobitne a vo vzájomnej súvislosti a z nich vyvodil záver, že považuje za nepreukázaný samotný vznik daňovej povinnosti u dodávateľa SLOVITALY, spol. s r. o. Keďže platiteľ žiadne nové, relevantné dôkazy, ktoré by mali vplyv na výsledok zistenia správcom dane nepredložil, je prijatá služba v zmysle faktúry č. 290900021 za nedostatočne preukázaná (platiteľ neunesol dôkazné bremeno), a preto správca dane v zmysle ustanovenia § 49 ods. 1, 2 písm. a/ zákona č. 222/2004 Z. z. neuznal odpočítanie dane.

Na základe kontrolných zistení správca dane, Daňový úrad Nové Zámky, vydal dodatočný platobný výmer číslo: 631/230/71742/10/Šá zo dňa 29. 12. 2010, ktorým vyrubil platiteľovi dane z pridanej hodnoty – žalobcovi, rozdiel dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie september 2009 v celkovej sume 73 792,10 €.

Po podaní odvolania žalovaný napadnutým rozhodnutím č. 1/224/9444-91290/2011/992117-r zo dňa 13. septembra 2011 dodatočný platobný výmer správcu dane potvrdil...

Odvolaací súd vyhodnotil rozsah a dôvody odvolania vo vzťahu k napadnutému rozsudku Krajského súdu v Nitre po tom, ako sa oboznámil s obsahom administratívneho a súdneho spisu a s prihliadnutím na ustanovenie § 219 ods. 2 O. s. p. dospel k záveru, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v dôvodoch

napadnutého rozsudku, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku rozsudku. S týmito sa odvolací súd stotožňuje v celom rozsahu.

Správca dane postupuje v daňovom konaní v úzkej súčinnosti s daňovými subjektmi a pri vyžadovaní plnenia ich povinností v tomto konaní použije len také prostriedky, ktoré ich najmenej zaťažujú a umožňujú pritom správne vyrubiť a vybrať daň (§ 2 ods. 2 zákona č. 511/1992 Zb.).

Správca dane hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom prihliada na všetko, čo v daňovom konaní vyšlo najavo (§ 2 ods. 3 zákona č. 511/1992 Zb.).

Pri uplatňovaní daňových predpisov v daňovom konaní sa berie do úvahy vždy skutočný obsah právneho úkonu alebo inej skutočnosti rozhodujúcej pre určenie alebo vybratie dane (§ 2 ods. 6 zákona č. 511/1992 Zb.).

Podľa § 29 ods. 4 zákona č. 511/1992 Zb. ako dôkaz možno použiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť a objasniť skutočnosti rozhodujúce pre správne určenie daňovej povinnosti a ktoré nie sú získané v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Ide najmä o rôzne podania daňových subjektov (priznania, hlásenia, odpovede na výzvy správcu dane a pod.), o svedecké výpovede, znalecké posudky, verejné listiny, protokoly o daňových kontrolách, zápisnice o miestnom zisťovaní a obhliadke, povinné záznamy vedené daňovými subjektmi a doklady k nim.

Podľa § 29 ods. 8 zákona č. 511/1992 Zb. daňový subjekt preukazuje skutočnosti, ktoré majú vplyv na správne určenie dane a skutočnosti, ktoré je povinný uvádzať v priznaní, hlásení a vyúčtovaní, alebo na ktorých preukázanie bol vyzvaný správcom dane v priebehu daňového konania, ako aj vierohodnosť, správnosť alebo úplnosť povinných evidencií alebo záznamov vedených daňovým subjektom.

Podľa § 49 ods. 1 zákona č. 222/2004 Z. z. právo odpočítať daň z tovaru alebo zo služby vzniká platiteľovi v deň, keď pri tomto tovare alebo službe vznikla daňová povinnosť.

Podľa § 49 ods. 2 zákona č. 222/2004 Z. z. platiteľ môže odpočítať od dane, ktorú je povinný platiť, daň z tovarov a služieb, ktoré použije na dodávky tovarov a služieb ako platiteľ s výnimkou podľa odsekov 3 a 7. Platiteľ môže odpočítať daň, ak je daň

a) voči nemu uplatnená iným platiteľom v tuzemsku z tovarov a služieb, ktoré sú alebo majú byť platiteľovi dodané,

b) ním uplatnená z tovarov a služieb, pri ktorých je povinný platiť daň podľa § 69 ods. 2 až 4, 7 a 9 až 12,

c) ním uplatnená pri nadobudnutí tovaru v tuzemsku z iného členského štátu podľa § 11 a § 11a,

d) zaplatená správcovi dane v tuzemsku pri dovoze tovaru.

Podľa § 51 ods. 1 písm. a/ zákona č. 222/2004 Z. z. právo na odpočítanie dane podľa § 49 môže platiteľ uplatniť, ak pri odpočítaní dane podľa § 49 ods. 2 písm. a/ má faktúru od platiteľa vyhotovenú podľa § 71.

Účelom daňového konania je zistenie, či si daňové subjekty splnili v súlade s príslušnými hmotno-právnymi predpismi svoje povinnosti voči štátnemu rozpočtu. Keďže ide o fiškálne záujmy štátu, zákon č. 511/1992 Zb. obsahuje osobitnú úpravu zisťovania, preverovania základu dane, alebo iných skutočností rozhodujúcich pre správne určenie dane, alebo vznik daňovej povinnosti daňového subjektu.

Dokazovanie vykonáva správca dane, ktorý vedie daňové konanie (§ 29 ods. 1 zákona č. 511/1992 Zb.). Správca dane dbá, aby skutočnosti rozhodujúce pre určenie daňovej povinnosti boli zistené čo najúplnejšie a nie je pritom viazaný iba návrhmi daňových subjektov (§ 29 ods. 2 zákona č. 511/1992 Zb.).

V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje aj na rozsudok najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 2 Sžf/4/2009 z 23. 06. 2010 v spojení s rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky, č. k. III. ÚS 78/2011-17 z 23. 02. 2011, z odôvodnenia ktorého vyplýva, že: „Dôkazné bremeno je na daňovom subjekte - žalobcovi (§ 29 ods. 8 zákona č. 511/1992 Zb. v spojení s § 49 ods. 2, § 51 zákona č. 222/2004 Z. z.). Primárne je nevyhnutné uniesť dôkazné bremeno na strane daňového subjektu - žalobcu, ktorý disponuje svojim právom uplatniť si za zákonom stanovených a splnených podmienok nárok na odpočet dane z pridanej hodnoty (je iniciátorom odpočítania dane z pridanej hodnoty) a ktorý si aj tento nárok uplatnil, preto je jeho povinnosťou preukázať, že nárok si uplatňuje odôvodnene a za zákonom stanovených podmienok.

Dokazovanie zo strany správcu dane slúži až na následnú verifikáciu skutočností a dokladov predkladaných daňovým subjektom. Ak daňový subjekt, na ktorom leží dôkazné

bremeno, svoje tvrdenia spoľahlivo nepreukáže, nemôže byť nárok na odpočet dane z pridanej hodnoty uznaný ako oprávnený“.

Základnou podmienkou pre uplatnenie odpočtu dane je, aby sa zdaniteľné plnenie uskutočnilo a aby boli splnené vecné a časové podmienky na odpočítanie dane. V administratívnom konaní bolo vykonané rozsiahle dokazovanie dožiadaním, ohliadkou miesta, výsluchom konateľov, svedkov, predložením listín, a pod.

V konaní neboli naplnené skutočnosti pre presun dôkazného bremena na správcu dane v zmysle výkladových princípov z rozsudku najvyššieho súdu vo veci Iron Club sp. zn. 3 Sžf/1/2011 ASPI JUD 65295 SK. V uvedenom prípade bola predmetom zdaniteľného plnenia dodávka tovarov. Prípade žalobcu sa odlišuje od judikovaného prípadu tým, že ide o dodávku stavebných prác. Ide o službu, preto vždy musí aj zrejmé, kto službu poskytol a táto skutočnosť by mala byť zaznamenaná aj v stavebnom denníku. Z dôvodu týchto okolností dôkazné bremeno žalobcu nemožno presunúť na správcu tak, ako to bolo v judikovanom prípade.

Uskutočňovanie zdaniteľných plnení je ekonomická činnosť plne pod kontrolou daňového subjektu. Vzhľadom na to má daňový subjekt ako platiteľ dane, možnosť obstarat' si dostatočný počet dôkazov, ktoré zabezpečia preukázateľnosť uskutočneného zdaniteľného plnenia správcovi dane, ktorý v rámci daňovej kontroly preveruje skutočnosti rozhodujúce pre určenie dane (§ 15 ods. 1 zákona č. 511/1992 Zb.). Odpočítanie dane nenastáva ex lege, ale je právom platiteľa dane (pojem „môže“ § 49 ods. 2 zákona č. 222/2004 Z. z.), ktoré je spojené s dôkaznou povinnosťou platiteľa dane. Prenos dôkaznej povinnosti z daňového subjektu na správcu dane je výnimkou, ktorá je ustáľovaná judikatúrou vnútroštátnych súdov na základe judikatúry Súdneho dvora Európskej únie.

Preukázanie materiálnej existencie zdaniteľného plnenia a jeho použitie platiteľom dane na uskutočnenie zdaniteľných plnení je esenciálnou podmienkou pre odpočítanie. Pri preukazovaní je významný aj charakter zdaniteľného plnenia.

Podmienky uvedené v § 49 a nasl. (odpočítanie dane) zákona č. 222/2004 Z. z. sú hmotnoprávnej povahy a na ich bezpodmienečné splnenie sa viaže nárok na odpočet. Ich nesplnenie nie je možné odpustiť (keďže zákon to neustanovuje) ani pri vzniku zodpovednosti inej osoby za vady dokladu a ani za dobromyseľnosti platiteľa. Naopak, zákonodarca požaduje pre ľahkú zneužitelnosť, aby platiteľ, ktorý nárok na odpočet

uplatňuje, preukázal existenciu podmienok, ktoré pre nárok na odpočet stanovil. Odpočet DPH si žalobca uplatnil sám, preto je povinný uchovávať a následne preukázať všetky doklady, ktoré preukazujú reálne uskutočnenie skutočností, uvedených na faktúre.

Žalobca neunesol ani v administratívnom ani v súdnom konaní dôkazné bremeno a nebolo možné súhlasiť ani s jeho opakovanými odvolacími námietkami, keď neuviedol žiadne také skutočnosti, s ktorými by sa daňové orgány nevysporiadali. Dôkazné bremeno spočíva na daňovom subjekte a dokazovanie zo strany správcu dane slúži až na následnú verifikáciu skutočností a dokladov predkladaných daňovým subjektom. Aj keď faktúry obsahujú po formálnej stránke všetky predpísané náležitosti, pre daňové účely musia byť skutočnosti na nich deklarovane aj preukázateľné inými dôkazmi.

Jednou zo základných zásad daňového konania je zásada zákonnosti, ktorá pre správcu dane v daňovom konaní ustanovuje povinnosť postupovať v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi (§ 2 ods. 1 zákona č. 511/1992 Zb.). V zmysle zásady súčinnosti (§ 2 ods. 2 zákona č. 511/1992 Zb.) správca dane postupuje v daňovom konaní v úzkej súčinnosti s daňovými subjektmi. Pre daňovú kontrolu a daňové konanie je jednou z najvýznamnejších zásad tzv. zásada voľného hodnotenia dôkazov (§ 2 ods. 3 zákona č. 511/1992 Zb.), podľa ktorej správca dane hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom prihliada na všetko, čo v daňovom konaní vyšlo najavo. Zásada rovnosti (§ 2 ods. 7 zákona č. 511/1992 Zb.), podľa ktorej všetky daňové subjekty majú v daňovom konaní rovnaké práva a povinnosti, vo svojej podstate vychádza z ústavnej zásady rovnosti účastníkov (čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky).

Záver, ktorý bol zo zistených skutkových okolností v daňovom konaní ustálený zodpovedá zásadám logického myslenia a správneho uváženia a je v súlade s hmotno-právnymi ustanoveniami zákona č. 222/2004 Z. z. V predmetných prípadoch žalobcovi právo na odpočítanie dane (§ 49 ods. 1, § 51 ods. 1 zákona č. 222/2004 Z. z. o DPH) nevzniklo.

Súd prvého stupňa sa dostatočným spôsobom vysporiadal s námietkami žalobcu uvedenými v podanej žalobe a konštatoval, že postup správnych orgánov oboch stupňov bol v súlade so zákonom. Skutkový stav zistený správcou dane a žalovaným, ktorých úlohou pri posudzovaní práva na odpočítanie DPH zo zdaniteľných obchodov deklarovanych

predloženými faktúrami je vychádzať nielen z daňových dokladov predložených daňovým subjektom, ale aj zistení, či sú preukázané skutočnosti na nich deklarované, bol podľa názoru senátu odvolacieho súdu dostatočne preukázaný a v rozhodnutiach náležite odôvodnený. Žalobca mal možnosť vyjadriť sa ku všetkým zisteniam správcu dane a zaujať stanovisko.»

Vychádzajúc z citovaného, ústavný súd zastáva názor, že vo vzťahu k prvej námietke sťažovateľky je právny záver najvyššieho súdu vyjadrený v odôvodnení napadnutého rozsudku [založený na neunesení dôkazného bremena sťažovateľky týkajúceho uskutočnenia zdaniteľného plnenia – búracích prác dodávateľom sťažovateľky (t. j. kto v skutočnosti predmetné práce vykonal)] z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný.

Vo vzťahu k druhej námietke, podľa ktorej najvyšší súd nerešpektoval medzinárodnoprávny záväzok Slovenskej republiky rešpektovať únievé právo, keď o otázke tohto práva rozhodol sám bez toho, aby konanie vo veci sťažovateľky prerušil a požiadal Súdny dvor Európskej únie o rozhodnutie o predbežných otázkach, najvyšší súd v napadnutom rozsudku najmä uviedol:

„Pre úplnosť treba uviesť, že vo svetle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie treba každý jeden prípad posudzovať individuálne s prihliadnutím na všetky jeho okolnosti.

V rozsudku Súdneho dvora EÚ z 21. 06. 2012 v spojených veciach C-80/11 a C-142/11 Súdny dvor uviedol, že je potrebné pripomenúť, že boj proti podvodom, daňovým únikom a prípadným zneužitiam je cieľ uznaný a podporovaný smernicou 2006/112 (pozri najmä rozsudky Halifax zo 7. decembra 2010, R, C-285/09, bod 36, ako aj z 27. októbra 2011 Tanoarch, C-504/10, bod 50). V tejto súvislosti Súdny dvor EÚ už rozhodol, že osoby podliehajúce súdnej právomoci sa nemôžu podvodne alebo zneužívajúcim spôsobom dovolávať noriem práva Únie (pozri najmä rozsudok z 3. marca 2005, Fini H, C-32/03, Zb.s 1-1599, bod 32; Halifax a i., ako aj Kittel a Recolta Recycling, bod 54). Z tohto dôvodu prináleží vnútroštátnym orgánom a súdom zamietnuť priznanie práva na odpočet, ak sa s ohľadom na objektívne okolnosti preukáže, že toto právo sa uplatňuje podvodne (pozri v tomto zmysle rozsudky Fini H, body 33 a 34; Kittel a Recolta Recycling, ako aj z 29. marca 2012, Véleclair, C-414/10, bod 32).

Taktiež Súdny dvor vo svojej judikatúre pripúšťa, že nie je v rozpore s právom Únie požadovať, aby subjekt prijal všetky opatrenia (due diligence), ktoré možno od neho rozumne požadovať, aby sa uistil, že plnenie, ktoré uskutoční, nebude viesť k jeho účasti na daňovom podvode (pozri v tomto zmysle rozsudky ESD vo veciach napr. Teleos plc. a spol. (C-409/04), Vlaamse Olimaatschappij NV (C-499/10). Určenie opatrení, ktoré možno v tom ktorom prípade požadovať od zdaniteľnej osoby uplatňujúcej si nárok na odpočet DPH na zabezpečenie, aby jej plnenia neboli poznačené podvodom zo strany predchádzajúceho subjektu, závisí predovšetkým od okolností toho ktorého prípadu vo veci samej (rozsudok ESD v spojených veciach Mahagében kft, a Pétér Dávid č C-80/11 a C-142/11.

Navyše, v súlade s článkom 273, prvým odsekom smernice 2006/112 členské štáty môžu uložiť iné povinnosti ako uvedené v tejto smernici, ak ich považujú za potrebné na zabezpečenie riadneho výberu DPH a na predchádzanie daňovým podvodom.

Žalobca má za to, že vyčerpал svoje dôkazné bremeno tým, že predložil zákonom požadované doklady, a že správca dane nad rámec zákona prenášal na neho neprimerané dôkazné bremeno V prípade týkajúceho sa žalobcu nebolo spochybnené dodanie služby (búracích prác), ale nebolo preukázané, kto ich v skutočnosti vykonal.

Rozhodnutia žalovaného a správcu dane obsahujú všetky zákonom požadované náležitosti, neboli zistené žiadne porušenia zásad daňového konania, žalovaný pri hodnotení dôkazov postupoval v medziach zákona a logického uvažovania, všetky dôkazy hodnotil v ich vzájomnej súvislosti a prihliadal na všetko, čo v daňovom konaní vyšlo najavo.“

Vo vzťahu k prvej, ale i druhej námietke sťažovateľky, ktoré súvisia s dôkazmi vykonávanými správnymi orgánmi (daňovými orgánmi, pozn.) a ich hodnotením, ústavný súd poznamenáva, že správny orgán hodnotí dôkazy podľa vlastnej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti. Zohľadňujúc odôvodnenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ústavný súd nedospel k záveru, že by argumentácia sťažovateľky [že ako daňový subjekt disponovala existenciou materiálneho plnenia, faktúrou a prílohami, a popisom dodaných služieb od konkrétneho dodávateľa (SLOVITALY spol. s r. o.), čím vyčerpala všetky vlastné povinnosti na splnenie dôkazného

bremena na uplatnenie nadmerného odpočtu DPH a na preukázanie opaku znáša dôkazné bremeno správca dane] bola v tejto súvislosti spôsobilá na to, aby na jej základe bolo možné napadnutý rozsudok hodnotiť ako ústavne neakceptovateľný a neudržateľný. Navyše, daňové orgány sa pri zisťovaní skutkového stavu veci riadili aj inými vykonanými dôkazmi.

V rámci prvej námietky sťažovateľka zároveň poukazovala na odlišné závery vyjadrené v inom rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžf 1/2011 v obdobnej veci, ktorý otázku dôkaznej povinnosti daňového subjektu posúdil odlišne ako v napadnutom rozsudku.

Ústavný súd v tejto súvislosti považuje za potrebné poukázať na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré zákon o súdoch [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zveruje práve najvyššiemu súdu (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iných priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05). Práve plénum a kolégiá najvyššieho súdu sú oprávnené odstraňovať nejednotnosť výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov tak, aby sa chránili okrem iného aj legitímne očakávania účastníkov súdnych konaní. Ústavný súd však vzhľadom na to, že nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva, môže zasahovať do výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecnými súdmi len v prípadoch, keď sa ich výklad vyznačuje svojvôľou a zjavnou neodôvodnenosťou do tej miery, že to má za následok porušenie základného práva alebo slobody.

Nejednotnosť judikatúry všeobecných súdov v identických, resp. porovnateľných veciach je nepochybne nežiaduca, ale sama osebe spravidla nepostačuje na to, aby ústavný súd len na jej základe vyslovil porušenie sťažovateľkou označených práv, ak v posudzovanej veci ide o také súdne rozhodnutia, ktoré sú primeraným spôsobom odôvodnené a nemožno ich považovať za arbitrárne.

V nadväznosti na už uvedené ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo

namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS. 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Vo svojej ustálenej judikatúre ústavný súd tiež zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ale súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení tohto právneho predpisu, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozsudku najvyššieho súdu presvedčil, že najvyšší súd sa s odvolacími námietkami sťažovateľky (v zásade totožnými s námietkami uvedenými v sťažnosti, pozn.) zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľka v tomto konaní dostala odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z ústavnoprávneho hľadiska niet preto žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery vyjadrené v napadnutom rozsudku najvyššieho súdu.

Ústavný súd na záver konštatuje, že dôvody, na ktorých je založený rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžf 107/2013 z 1. apríla 2014, sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce z relevantných procesných noriem. Ide o rozhodnutie, ktoré podľa názoru ústavného súdu nevykazuje znaky svojvôle, pričom právne závery, ku ktorým v nich najvyšší súd dospel, sú založené na jeho vlastných myšlienkových postupoch a hodnoteniach a sú z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné; ústavný súd ich preto nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (m. m. I. ÚS 21/98, IV. ÚS 110/03).

Keďže ústavný súd nezistil možnosť porušenia sťažovateľkou označených základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a ani postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, odmietol jej sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžf 107/2013 a jeho rozsudkom z 1. apríla 2014

V súvislosti s namietaným porušením základného práva vyplývajúceho z čl. 20 ods. 1 ústavy a práva vyplývajúceho z čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd zdôrazňuje, že sťažovateľka namietala ich porušenie v priamej súvislosti s namietaným porušením procesných práv, t. j. základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Za okolností, keď ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu ani postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, nemohlo dôjsť k porušeniu týchto práv, tak nemožno reálne uvažovať ani o porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Na základe uvedeného ústavný súd pre predbežnom prerokovaní odmietol aj túto časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

4. K namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 a 2 ústavy postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžf 107/2013 a jeho rozsudkom z 1. apríla 2014

Sťažovateľka namieta tiež porušenie čl. 1 ods. 1 a 2 ústavy, ktorý má charakter všeobecných ústavných princípov, a nie konkrétnych základných práv alebo slobôd garantovaných ústavou. Posúdenie rešpektovania všeobecných ústavných princípov tvorí vždy implicitnú súčasťou rozhodovania ústavného súdu o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. V prípade, ak ústavný súd dospeje k záveru, že v danom prípade napadnutým rozhodnutím orgánu verejnej moci nedošlo, resp. nemohlo dôjsť k porušeniu konkrétnych základných práv alebo slobôd, príp. práv vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, tak neprichádza do úvahy ani vyslovenie porušenia tých ustanovení ústavy, ktoré majú charakter všeobecných ústavných princípov.

Z uvedených dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol aj túto časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. apríla 2016